

Rozhraní a průniky informační a mediální gramotnosti.

5.část: Didaktika aplikovaná v rozhraní informační a mediální gramotnosti

Richard Papík

1. Ústav bohemistiky a knihovnictví

Filozoficko-přírodovědecká fakulta

Slezská univerzita v Opavě

2. Oddělení vědeckých informací (knihovna)

Institut postgraduálního vzdělávání

ve zdravotnictví

Obsah webináře

5. Rozhraní a průniky informační a mediální gramotnosti: didaktika aplikovaná v rozhraní informační a mediální gramotnosti.

Středa, 30.8., 13.00 až 14.00

Didaktické, komunikační, informační, analytické a hodnotící metody aplikovatelné do individuálního vysvětlování a do frontální výuky v oblastech rozhraní informační, mediální a dalších gramotností. Kontexty s metodami používání kritického myšlení a kritického čtení v různých věkových a sociálních skupinách. Čtenářské techniky využitelné v informační a mediální gramotnosti. Rozvoj vybraných klíčových kompetencí ve výuce formální i neformální pro výše uvedené oblasti. Role knihovnic a knihovníků a informačních specialistů. Příklady a úlohy.

*Nikdy jsem nepřipustil, aby škola stála
v cestě mému vzdělání.*

Mark Twain, 1835-1910

Odložím si tu opět takové teze a poznámky 😊

Umět vést dialog individuálně i ve skupině, připomínám
včerejší zmínku o básníku a vědci Miroslavu Holubovi a
smyslu učení a o fenoménu otázky koneckonců metoda QAR o
tom něco říká

Zapojme do gramotnosti technologie, ale ne tak, aby byly
určující a šikanovaly naši lekci, ale aby doplňovaly
přemýšlení, zároveň si tím skvěle uplatní používání etických
principů (i AI, informační etiky, etiky novináře aj.)

I když, je svět včetně světa vzdělávání složitý, nebojme se
zjednodušovat, určitě si nikdo nezapamatuje např. 12 bodů
nějaké metodiky, ale lze je dovedně zakomponovat

A myslím si osobně, snad dokonce i kriticky 😊

Dnešní doba je fantastická pro studium, i když tam musíme vynakládat vůli, bez ní to nejde. Překážkou jsou snad jen naše nedostatky v procesech pozornosti. A knihovny jsou sice mnohdy tichými, ale klíčovými hráči v podpoře vzdělanosti, vzdělávání a chce se mi i říci či napsat pohody lidí a společenských skupin.

Tak v dnešním dílu se budeme pohybovat někde mezi našim oborem, pedagogikou, mírně i psychologií, takže si půjčím: Dezinformace a psychologický profil a další postřehy (rok 2021)
https://www.lidovky.cz/relax/zdravi/dezinformace-siri-negativni-kverulanti-rika-profesor-cyril-hoschl.A210310_101351_ln-zdravi_ape

ROZHOVOR

V dnešní koronavirové době jsou lidé častěji ochotni věřit tomu říká ředitel Národního ústavu duševního zdraví, profesor Cyril H

IVANA MATYÁŠOVÁ 20. března 2021 20:01

 62 příspěvků

Lidovky.cz: Na internetu se objevuje řada dezinformací o očkování proti covidu. Proč myslíte, že je někteří lidé šíří?

Tito lidé mají potřebu vysvětlovat to, co si sami vysvětlit neumějí. Informační mezery proto zalepí smyšlenkami. Podobný princip pozorujeme u nemocných trpících takzvanou Korsakovovou demencí. Výpadky paměti tito pacienti překlenují konfabulacemi (smyšlenkami – pozn. red.), aby udrželi své vyprávění v

https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/E/E-U-R

▼ Tento modul byl archivován. Vkládání a editace obsahu není možná.

Wiki > Knihovna > Pedagogický lexikon > E > E-U-R

E-U-R

Stránka naposledy upravena 16:46, 20 Zář 2011 uživatelem Mgr.et Mgr. V?ra Gošová?

Obsah

- [Výklad hesla](#)
 - [1.1. Evokace](#)
 - [1.2. Uvědomění si významu nové informace](#)
 - [1.3. Reflexe](#)
- [Použité zdroje a literatura](#)
- [Doporučená literatura a odkazy ke studiu](#)

MÁM DOTAZ ➤

PRO AUTORY ➤

Wiki

Knihovna

Pedagogický lexikon

E

Echolálie

Ekologická výchova

Přehledový článek ke kritickému myšlení

Zdroj: <http://www.lks-casopis.cz/clanek/kriticke-mysleni/>

LKS

ÚVOD O ČASOPISE ARCHIV AUTOŘI KONTAKTY

RUBRIKY

TÉMATA

AUTOŘI

Kritické myšlení

Přehledový článek

Práce je věnována popularizátorovi vědy a kritického myšlení, MUDr. Františku Koukolíkovi, DrSc., FCMA, s upřímným blahopřáním k udělení titulu Rytíř lékařského stavu.

Souhrn: Kritické myšlení patří k základním dovednostem každého stomatologa, v širším slova smyslu je užitečné pro každého člověka. V principu se jedná o schopnost nezávisle posoudit určitý problém na podkladě relevantních faktů. Rozvoj kritického myšlení je především celoživotní, namáhavý, náročný proces práce na sobě samém. Absence kritického myšlení má z dlouhodobé perspektivy často závažné, někdy i fatální důsledky v osobním i profesním životě jedince. Pro stomatologa je celoživotní rozvoj kritického myšlení zásadní, a to pro kritické posouzení informací získaných na vzdělávacích akcích a v literatuře, pro komunikaci s pacientem nebo pro evaluaci výsledků vlastní práce. Proces kritického myšlení v principu sestává z položení otázky, sběru relevantních pramenů, jejich zvážení,

18. 5. 2019

LKS 05/2019 →

Print: LKS. 2019; 29(5): 103 – 113

Autoři:

Jiří Šedý ↗

Radovan Žižka ↗

Kateřina Kikalová ↗

René Foltán ↗

Tomáš Hanzelka ↗

Rubrika:

Odborné sdělení

Téma:

Osobnosti současnosti

Konzervační stomatologie

Inspirace medicínskými obory? Připomenutí metodiky z EBM (mj. EBL si si zmíníme 😊) a např. PICO (PECO), zdroj: Wikiskripta

- **Patient / Problem / Population** - pacient, problém, populace; v první fázi jde o definování otázky či problému a precisování, jaké cílové populace či profilového pacienta se postulovaný problém týká;

Zdroj: Wikiskripta

- **Intervention / Exposure** - intervence, expozice; v další fázi je třeba si uvědomit, jaká je podmínka, okolnost, které je pacient vystaven; může jít o přirozenou expozici (zejména různé vlivy vnějšího prostředí), či iatrogenní působení (např. medikaci, diagnostický či terapeutický výkon);

Zdroj: Wikiskripta

- **Comparison / Control** - porovnání, kontrola; jde o výchozí kombinaci podmínek, oproti které se zkoumaný pacient či populace odlišuje; obvykle je kontrolou (porovnáním) stejný pacient bez expozice či intervence, na níž je upřen zájem;

Zdroj: Wikiskripta

- **Outcome** - výstup; jaký je očekávaný či kýžený klinický výstup dané kombinace pacienta, problému, intervence (expozice) a porovnání.

Připomenutí: Wikiskripta, <http://www.wikiskripta.eu>, <http://www.wikiskripta.cz>

1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

UK | Mail | SIS | Kontakty

Hledaný výraz

O FAKULTĚ ZAMĚSTNANCI ÚŘEDNÍ DESKA **MÉDIA A VEŘEJNOST** DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELÉ SŠ KONTAKTY

HOME | UHAZEČI | STUDENTI | DOKTORANDI | ABSOLVENTI | VĚDA A VÝZKUM

Aktuální číslo

WIKISKRIPTA STUDENTY UČÍ MEDICÍNU I KRITICKÉ MYŠLENÍ

Rozhovory

Deset let, deset tisíc článků. Ve špičce návštěvnost až 55 000 lidí za den. Nejen mediků a studentů zdravotnických či přírodovědných oborů, ale i mladých lékařů, sem tam středoškoláků. A také laiků, mezi nimiž je dlouhodobě nejvyhledávanějším termínem krevní obraz, aktuálně jsou to ovšem spalničky. WikiSkripta zkrátka dobývají svět vysokoškoláků i široké veřejnosti. O tom, jak se z původně učitelského projektu stal etablovaný a stále kvalitnější zdroj informací, s MUDr. Martinem Vejražkou, jedním z jeho zakladatelů na 1. LF UK.

Téma

Co pro mě znamená Jednička

Vědecké skupiny

Jednička ve vědě

Erasmus a stáže

Co vám WikiSkripta dávají?

První myšlenkou projektu bylo usnadnit učitelům lékařských fakult tvorbu a aktualizaci výukových materiálů, které se skládají z určitých „cihlíček“, s nimiž lze různě pracovat, případně mezi ně zařadit novou. Autoři tohoto konceptu pocházejí z naší fakulty – pan profesor Štípek přišel s využitím „reusable learning objects“, tedy oněch cihlíček, a Čestmír Štuka navrhl, že takový web musí být wiki. Nicméně protože jsou naši pedagogové opravdu mimořádně vytížení a neměli na plnění internetových skript moc času, navrhl jsem v roce 2009, že by bylo dobré do projektu zapojit studenty. Původně mělo jít o „Jevnou pracovní sílu“, ale ukázalo se, že právě medicí se stali hybným motorem WikiSkript – a z učitelského projektu se stal projekt akademický, kde spolupracují všichni dohromady.

A co mi to dnes dává? Především se setkávám s opravdu vynikajícími, prima studenty. Lidmi, kteří jsou altruističtí a mají vůli pomáhat. Lidmi, kteří mají zájem o medicínu a studium. Je to velmi povzbuzující.

Spolupracují s vámi i ostatní fakulty?

Naše fakulta je jednoznačně tahounem, v současnosti s námi ale spolupracuje i několik šikovných stálců z 3. LF UK, Hradce Králové nebo Plzně. A pak máme spoustu přispěvatelů ze všech lékařských fakult, kteří tu a tam něco napíší a jsou více či méně anonymní.

A „jen tak“ připomenu v kontextu minulých lekcí: atributy informačních zdrojů pro EBM, což nás může inspirovat i pro průniky a setkávání informační a mediální gramotnosti

Aktuálnost (pravidelná aktualizace)

Validita (metodologická správnost)

Klinická relevance

(klinický výzkum, diagnostické a terapeutické postupy)

Rychlá dosažitelnost a praktičnost

(elektronická forma, snadné vyhledávání, předchozí kritické posouzení důkazů, strukturovanost dokumentů)

A že to platí obecně v informačním a mediálním světě? 😊

Ano, známe z praxe 😊

A jsme opět u:

„... Kapitola první: Zrod velkého projektu.
S nápadem dobýt severní pól přišel minulé úterý magistr Šofr. Když jej na schůzce naší Jednoty podolských otužilců přednesl, **byli všichni návrhem nadšeni. Ale nikdo se nechtěl výpravy zúčastnit ...“**

CIMRMAN

SMOLJAK / SVĚRÁK

DOBYTÍ SEVERNÍHO PÓLU

Čechem Karlem Němcem 5. dubna 1909

(severské drama)

*Lidé nemají ani tušení, kolik času
a námahy se musí vynaložit, aby
se člověk naučil číst. Potřeboval
jsem k tomu osmdesát let a stále
ještě nemohu tvrdit, že jsem
dosáhl kýženého cíle.*

J. W. Goethe

RWCT

<https://wiki.knihovna.cz/index.php/RWCT>

Navigace

[Hlavní strana](#)

[Fórum](#)

[Poslední změny](#)

[Věpověda](#)

[Kontakt](#)

[Vytvořit článek!](#)

[Pracovní prostory](#)

[ISK](#)

RWCT

[Stránka](#) [Diskuse](#)

[Zobrazit zdroj](#) [Historie](#)

Marta Pavlovská (262041), Eva Mlynářová (216431)

Obsah skrýt

1 RWCT

1.1 Evokace

1.2 Uvědomění

1.3 Reflexe

2 Vybrané metody

2.1 Podvojný deník

2.2 Čtení s otázkami

2.3 T-graf

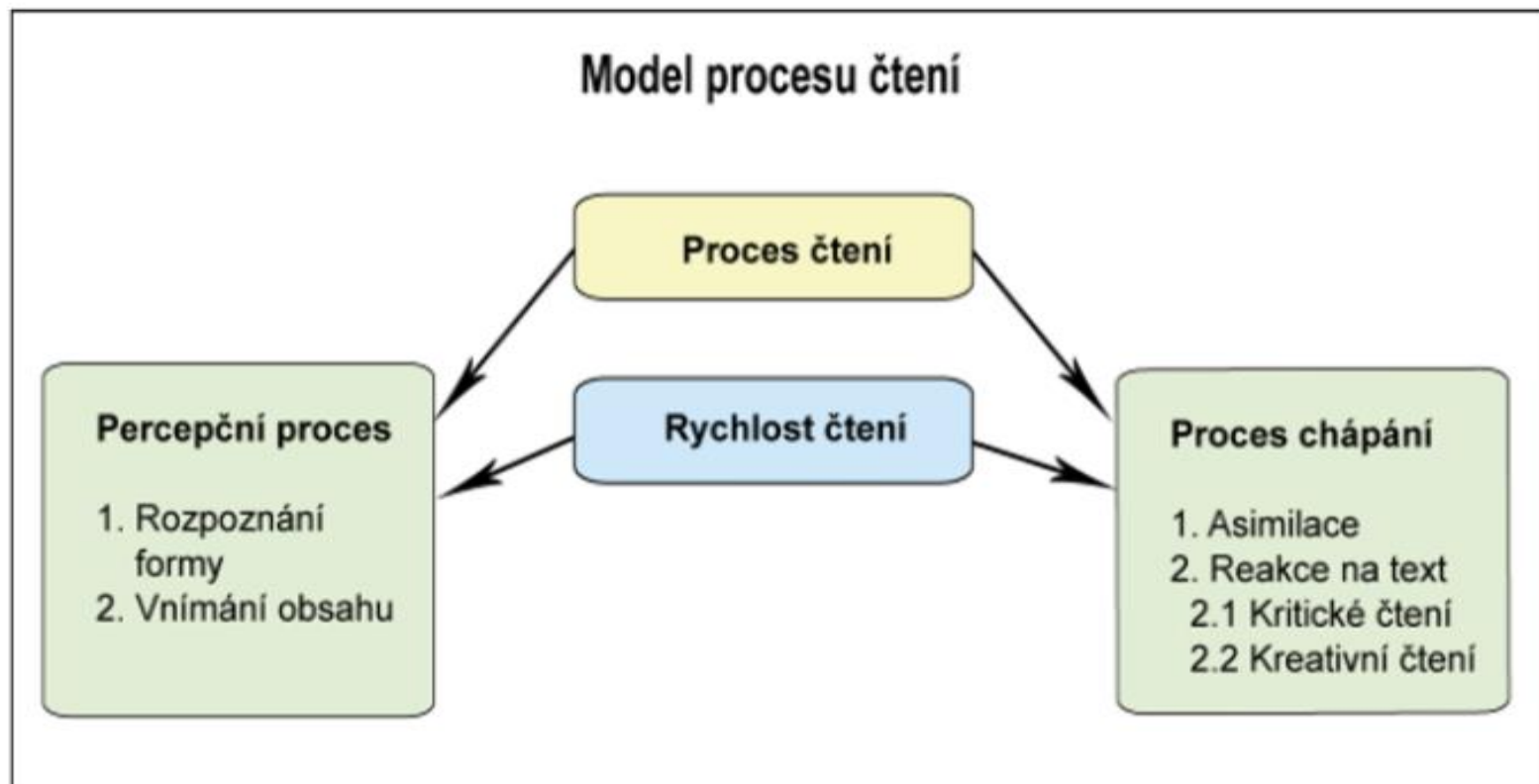
2.4 I.N.S.E.R.T.

2.5 Pětílístek

3 Reference

Kritické čtení a kreativní čtení

Proces čtení podle Viitaniemiho

Pasivní přístup se vyznačuje

- vyčkáváním, až se text stane zajímavým, schopnosti zůstávají nevyužité
- malým soustředěním na proces čtení
- podstatné vztahy skladby textu unikají

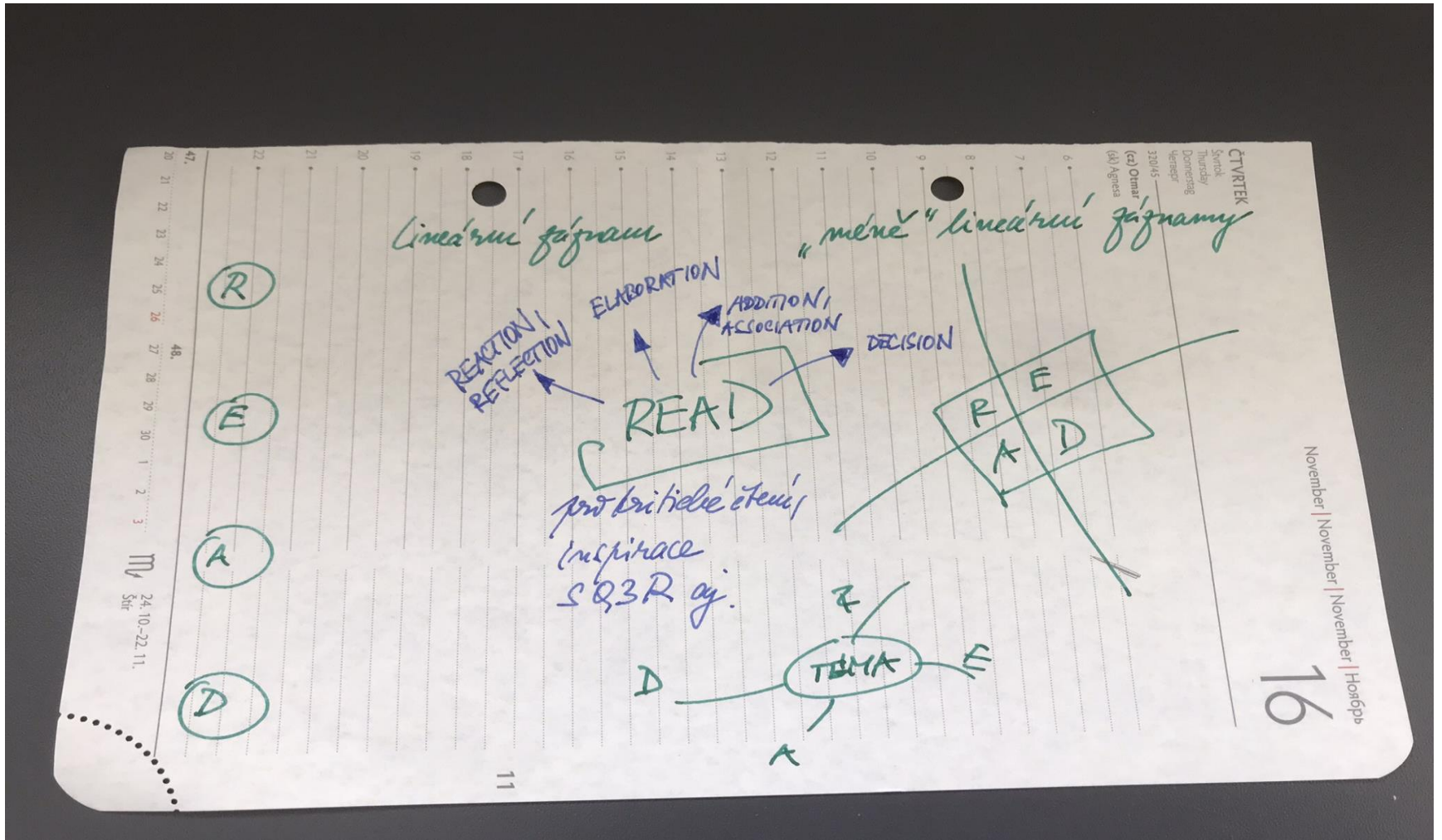
Aktivní přístup se vyznačuje

- pronikáním do skladby textu, odlišením podstatných údajů a poznatků od nepodstatných
- sledováním kontextových vazeb, zaměřením se ne na slova, ale na větší textové celky
- sledováním určitého cíle
- očekáváním jistých údajů a poznatků
- je veden dialog mezi autorem textu a čtenářem, je vhodné se vcítit do myšlení autora (empatie)
- pokládáním otázek a hledáním odpovědí
- nejsou-li nalezeny, obrací se čtenář na jiný informační pramen

Umění paměti záleží v umění pozornosti.
S. JOHNSON

- Efektivní čtení **aktivuje procesy** myšlení, paměti a další psychické procesy.
- **Kladné emoce** mají většinou příznivý průběh na procesy paměti.
- **Motivace** je pro proces čtení velmi důležitá.
- **Logické zapamatování** je efektivnější než mechanické.
- Případné **včasné opakování** přečteného, tj. vycházející ze zákonitostí „křivky zapomínání“, snižuje zapomínání.
- Zvládnutí rychlého čtení má za **příjemný následek** často i větší aktivaci a zlepšení krátkodobé i dlouhodobé paměti a zlepšení pozornosti.

READ (Papík, vlastní metodický postup inspirovaný Robinsonovou metodou neboli SQ3R)

OHAO (Papík, vlastní metodický postup inspirovaný reš. a ref. službami), také insp. SWOT, anebo uznávaný postup v EBM -- PICO

Spojení informační a mediální gramotnosti, vizualizace, použití myšlenkových map vhodné, divergentní a konvergentní myšlení, ... také rozhodovací metody

- O ... otázka
- H ... hledání
- A ... analýza
- O ... odpověď

Ad OHAO

December | December | Dezember | Декабрь

26

ÚTERÝ
Utorok
Tuesday
Dienstag
Вторник
360/5

(cz) 2. svátek vánoční
Štěpán

(sk) 2. sviatok vianočný
Štefan

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

12

22. 12. - 20. 1.
Kozoroh

Diagram:

- Stážka** (circled) → internet, Sclolar, SK ER, ProQuest, Google acadia, ER01
- Analýza** (circled) → Product, Sclolar, James, SIPRI
- Adform** (circled)
- W** (circled)
- A** (circled)
- O** (circled)

Notes:

- kde najdu info o informácii na tce
- v ProQuestu → vybranie prameňov
- zapísať jme do priložky z noviu
- definovať tému na stránkach James, SIPRI
- termín war, ale cyber termín warfare!

TRUE (Papík, vlastní metodický postup inspirovaný reš. a ref. službami), také insp. SWOT, anebo uznávaný postup v EBM -- PICO

- T ... topic, text, theme
- R ... resource(s), retrieving, research, relevant
- U ... underlined, understand(ing)
- E ... evaluation

TREK

Analytický list (rešeršní formulář) s využitím metody TREK

Téma (topic, tale):

Výuka mediální gramotnosti.
Výuka informační gramotnosti.

Návrh informačních zdrojů (resources):

ERIC, ProQuest, EBSCO, Souborní katalog

Analytické rozpracování s pomocí klíčových slov (terminologie tématu) a logických vazeb do tzv. konceptů (elaboration):

CONCEPT 1	AND	CONCEPT 2	AND	CONCEPT 3	AND	CONCEPT 4
INFORMAČNÍ MEDIÁLNÍ MEDIA INFORMATION		GRAMOTNOST VÝCHOVA LITERACY E.		METHOD* ^(S) METODY DIDAKTIKA DIDACTIC* ^(S)		

Komentáře, poznatky, vlastní poznámky (key comments, key outputs, key outcomes, knowledge):

ProQuest → vhodný, lze ladit rešeršní strategii
→ operativy PRÉ/m a NEAR/m

Nechci radit, ale ...

Z desítek metod (klidně bych vzal Komenského zásady jako nadčasové) si vybrat ty, které nabízejí zjednodušení a vzdušnost lekce (proč neuvažovat papír a tužku místo tabletu?).

Lekci propojovat s informačními zdroji a komentovat je, diskutovat o nich, nabízet knihovnu a její zdroje komplementárně k volnému internetu.

Osobně rád učení 😊 :
síťové a prožitkové

*Knowledge is of two kinds: we know a **subject ourselves**, or we know where we **can find information upon it**.*

Samuel Johnson, 1709-1784

Lidský faktor včetně informačního specialisty (např. knihovníka) je a bude zatím nutný a hlavně je lidský a pěkný (i přes morousy v knihovnách) ... Perspektivy knihoven do budoucna jsou velké 😊, ne že ne, jak říkají mnozí „drndové“ a „rozumbradové“ 😊 . A děkuji, že jste věnovali čas našemu setkání nad tématem. A děkuji za Vaši práci.

